

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krome, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnice. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravništvo se nahajata v Ptuju, gledališko postojpe št. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inzeratov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 250 za 1/64 strani K 1.—

Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 17.

V Ptuj v nedeljo dne 25. aprila 1915.

XVI. letnik.

Svetovna vojska.

Ruski poraz v Karpatih. — Rusi izgubili v Karpatih pol milijona mož. — Rusi poraženi v Bukovini. — „Zadnja milijarda“. — Anglo-francoska ofenziva na naši južni meji.

Najnovejši telegram.

Dunaj, 21. aprila. (Uradno). V Karpatih je sovražnik s svojimi napadi prenehal, posebno na točkah, na katerih bi mu bilo najlažje na Ogrsko vdreti, to so doline Ondawe, Laborzce in Unga. Na stranskih črtah, posebno v gozdnatih Karpatih si je nasprotnik s svojo silo prizadeval tudi še sedaj prodirati, kar pa se mu ni posrečilo. Tako so se razvili v zgornji dolini Čziroke ljuti boji, ki so več dni in noči trajali ter Ruse stali več tisoč mrtvih in ranjenih in čez 3 000 neranjenih vjetnikov.

V inozemstvu razširjenim lažnjivim poročilom o ruskih uspehih se mora najodločneje ugovarjati s trditvijo, da so ogrožene točke in zlasti prelaz Uzsoč v neomejeni naši povesti.

Na drugih točkah boji s topovi. Položaj neizpremenjen.

Namestnik generalštabnega šefa: plem. Höfer, fml.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

Z dne 17. aprila se je poročalo, da je na Rusko-Poljskem in v zahodnji Galiciji bojevanje mirovalo. V Karpatih je bil položaj neizpremenjen. V gozdnem gorovju, kjer so Rusi na raznih točkah ponovili svoje silne napade, izgubili so 1290 vjetih mož. V jugovzhodni Galiciji in Bukovini vršili so se boji s topovi.

Dne 18. se je brzojavilo, da je bil splošen položaj neizpremenjen. V gozdnih Karpatih bilo je zopet vjetih 7 častnikov in 1426 mož; napadi pri Nagypolany, Zellö in Telepoczi bili so odbiti.

Dne 19. aprila. Na Rusko-Poljskem in v zapadni Galiciji ni bilo posebnih dogodkov. V Karpatih drugače mir, le v gozdnatem gorovju so se vršili boji, kjer je bilo vjetih 197 Rusov. V južno-zapadni Galiciji in v Bukovini artiljerijski boji.

Enako se glasijo poročila z dne 20. aprila.

Največja bitka v zgodovini.

„Lokalanzeiger“ piše: Štiritedenska bitka v Karpatih, ki je v velikonočnih bojih dosegla svoj višek, je največja in najhujša v tej vojski in v zgodovini sploh. Bitka narodov pri Lipskem kakor tudi veliki in kot moderne bitke proglašeni odločilni boji med Rusi in Japonci so v primeri s karpatskim borenjem bili le mali spopadi.

Izredno velike ruske izgube.

Skoro vsi vojni poročevalci soglasno brzojavljajo, da se jim zdi potrebnega daljšega časa,

predno bodo Rusi prišli zopet k moči. Vedno bolj se kaže, da so bile ruske izgube v Karpatih izvanredno velike. Pri prelazu Dukla je morala upravna oblast pozvati javne delavske moči, da so pokopavale padle vojake.

Uspešni napadi naših čet.

„A Nap“ poroča iz Ungvara: Vzhodno od Užoka ob zgornjem teku reke Stryj so se bili zadnje dni ljuti boji. Rusi, ki tu ložje ojačujejo svoje čete, kakor na ogrskih karpatskih bregovih, so z novimi četami napadli. Naše čete so iz naših postojank lahko vrgle te napade nazaj in so same izvedle protinapade, prepodile Ruse iz njih postojank in osvojile neko važno postojanko. — „Magyar Hirlap“ poroča iz Ungvara: Rusi so zadnji čas obnovili svoje napade na črti Kisvölgy-Patokujfalu in Harcos proti našim močno utrjenim postojankam. Napadi so se vedno izjalovili s težkimi izgubami za sovražnika. Naše čete so nato izvedle protinapade in dosegle izdatne uspehe.

Bilanca karpatskih bojov.

O vspehih bitke v Karpatih brzojavil je vojni poročevalec „Berliner Zeitung am Mittag“ svojemu listu sledeče:

„Zanesljiva poročila pravijo, da se je polotila zaradi došlih vesti o strašanskih izgubah ruske armade v Karpatih vojaških ruskih krogov največja poparjenost in iznenadenje. Če gore mrličev nakopičene so pred postojankami avstrijskih in nemških čet in grozen je smrad trohnelih trupel, ki noče izginiti. Ne pretirava se, ako se štejevalo mrtvih, ranjenih, obolelih in ujetih Rusov na najmanj pol milijona čen. Toda ne samo izgube pridejo v poštev, če hočemo dosežani uspeh karpatskih bojov označiti. Na ruski strani se je pojavila velika utrujenost, ki bode še le v prihodnjih bojih pokazala svoje posledke. Nikakor nismo optimisti, ako na podlagi tega dejstva karpatsko bitko za nas kot jako uspešno imenujemo kakoršna je bila zimska bitka v Šampanji za Nemce.“ Nadalje piše „Berliner Lokalanzeiger“: Čisto dognano je, da so velika centralna zbirališča sovražnih krdel, ozemlja pri Jaslu in Krosno, pri Samboru in Stry-u kakor tudi okolica pri Lembergu še pred kratkim bila ponos ruskega vodstva, že nekaj tednov sem le ena sama z grozovitostmi napolnjena vojna bolnišnica. Tamkaj, kjer so naši zrakoplovci videli še pred kratkimi tedni marširati skozi Galicijo črne mase ruskih krdel proti Karpatom, vse ceste

prenapolnjene z ljudmi, vozovi, topovi, živino in sploh s svojo vojno prtljago, tamkaj je sedaj ruskega armadnega vodstva največja skrb oskrba in odvoz stotisočeri, ki so noč in dan, za carja in Rusijo naskakovali našo fronto. Do 600 vlakov baje odpeljelo nekateri dan, napolnjenih z ranjenci, v notranjost Rusije, brez da bi se število ostalih vidno zmanjšalo. Akoravno vse gališke železnice, ki so sedaj pod rusko upravo, izvrstno funkcionirajo, vendar ne zadostujejo vsem zahtevam, ki jih terjajo dovoz in odvoz ruske armade.

Iz Bukarešta se javlja, da so Rusi samo v šestintrideseturni bitki ob reki Stryj izgubili ednajsttisoč mrtvih. To poročilo potrjuje tudi „Morningpost.“

Odločitev pade v Karpatih.

„Nationalzeitung“ naznanja z ruske meje: „Golos Moskvi“ poroča z narevske fronte: Na splošno so boji ob Bobru, Narevu in Njemnu zadnji čas zavzeli značaj stoječe bitke. Nemci izredno utrjujejo svoje postojanke. Ravnotako grade deli ruskih čet močne poljske utrdbe. Posamezni spopadi se omejujejo na saperske boje. Tudi boji med stražami so prav številni. O večjih operacijah v tem ozemlju za nekaj časa ne bo moglo biti govora, ker se je težišče te orjaške borbe preložilo v Karpate. Odločitev more in bo padla samo tukaj.

Ogromne ruske izgube v Bukovini.

Iz Bukarešta došla so sledeča poročila: Izgube Rusov v Bukovini se v številkah niso naznanile, pa reči se sme, da so bile jako velike. Neposredno po velikem porazu pri Jakubeni-ju in Kirlibabi so Rusi — kakor je sedaj znano — nabasali 56 vagonov mrličev nekega tatarskega plemena, kojemu je moralo rusko armadno vodstvo obljubiti, da bode spravilo mrličje domu v domačo zemljo, sicer bi se vso pleme uprlo in ne pustilo svojcev v vojsko odriniti, ker verski nazori tega plemena terjajo, da morajo njihovi rojaki biti v domači zemlji pokopani.

Grozen prizor je baje se nudil očividcem, ko so Rusi mrličje kakor kakšna drva na vagonih metali in jih vrhu eden drugega kupičili. Bilo jih je baje najmanj 3 500 mož. Kaj vendar vojska vsega ne prinese!

„Zadnja milijarda“.

Ameriški časopis „New-York-Herald“ razmotriva, katera vojskujočih se držav da bo pač zmogla „zadnjo milijardo.“ Pri tem se opira na

dvoje vrst števil, katerih eno je podal trgovski urad Združenih držav Severne Amerike, drugo pa nemški državni zakladni urad. Glasom podatkov trgovskega urada znašajo državni dolgovi vojskujočih se dežel v okroglih številkah: Nemčija 1 $\frac{1}{4}$ milijarde dolarjev, Francija 6 $\frac{1}{2}$ milijarde dolarjev, Anglija 3 $\frac{1}{2}$ milijarde dolarjev in Rusija 4 $\frac{1}{2}$ milijarde dolarjev. Ljudsko premoženje pa se ceni v Nemčiji na 80 milijard, v Angliji na 85 milijard, v Franciji na 50 milijard in v Rusiji na 40 milijard dolarjev.

Vojnih stroškov je vsled poročil nemškega državnega tajnika Helfferich-a dosedaj imela Nemčija 1 $\frac{1}{4}$ milijarde, Anglija 2 $\frac{1}{4}$ milijarde, Francija in Rusija pa 4 $\frac{1}{2}$ milijarde dolarjev. Vzeti se mora še v poštev, da je Francija svoja najeta posojila že izrpal, kar je že iz tega razvidno, da že subskribenti prvega vojnega posojila ne morejo določenih obrokov plačati, in je Rusija na kapitalu jako uboga, akoravno ima bogate natorne dohodeke, in da je Franciji itak že „do vrata zadolžena.“

Če si ogledamo le površno navedene številke dolgov posameznih vojskojočih se držav, njih ljudsko premoženje in visokost njihovih vojnih potrebščin, tedaj lahko takoj spoznamo, da govori vse v prid Nemčije. Vrhutega mora se še pripomniti, da je Anglija neizogibno primerana, v prihodnje še bolj ko sedaj za denarne potrebščine Francije, Rusije, Belgije in Srbije skrbeti, zato se iz danih števil, prav logično da sklepati, kje da se bo našla „zadnja milijarda,“ ki ima odločiti zmago, kakor so to Angleži sami prerokovali.

Nekako čudno se nam zdi, da „New-York Herald“ Avstrijo ni pritegnil k primeri!

Major Morath o karpatskih bojih.

Major Morath, ki se je zadnje tedne nahajal v Karpatih, pravi, da se avstrijsko-ogrski in nemška krdela v Karpatih s čudovito hrabrostjo borita, in da vlada med njima najzvestejše bratstvo. Posebno povdarja junaško vztrajnost avstro-ogrskih armade v tem boju za skupni cilj, v katerem ji je dodeljena nevhvaležna naloga. Morath pravi, da imate zvezni armadi najtrdnjšo voljo zmagati in živeti, ter je prepričan, da bode to tudi dosegli.

V zadnjih dneh je nekoč prišel pred avstrijsko fronto ruski parlamentar, ki je zahteval, naj ga popeljejo pred nadvojvodo Jožefa. Priznavajoč junaštvo in vztrajnost Avstrijcev je ruski poveljnik poprosil za tridnevno mirovanje orožja, da bi zamogli na obeh straneh velikonoč nemoteno praznovati. Nadvojvoda je dostojno odklonil in nato so pričeli Rusi z generalnim (splošnim) naskokom.

Angleško-francoska ofenziva na naši južni meji.

Berlin, 19. aprila. „Berliner Zeitung am Mittag“ poroča iz Rima: „Gioronale d' Italia“ napoveduje za bližnjo prihodnost nove vojaške operacije tripelentente proti Avstro-Ogrski. To se pričakuje iz več vzrokov, ker so v Londonu in v Parizu spoznali, da se nemška fronta v Belgiji tudi z večjimi silami ne da prodrati. Nasprotno pa so zavezniki spoznali, da se morata centralni državi na kaki drugi strani prijeti. Zavezniki se bodejo toraj na Belgijskem s samo defenzivo (obrambo) zadovoljili, spravili pa svoja krdela čez Črnogoro in Srbijo na avstrijsko mejo in tam pričeli z novo ofenzivo, ki naj ima namen, da si z Rusi ondi roke podajo. Obenem pa se ima Avstro-Ogrska napasti tudi z morske strani.

Ponižni Avstrijci.

Koroški list „Kärntner Tagblatt“ piše pod tem naslovom sledeče: Vsakdo se po vsej pravi čudi veličastni tehnični premoči Nemcev v sedanji vojni in marsikak Avstrijec potihoma zavidno gleda na Nemčijo, ker meni, da je njegova ljuba Avstrija kakor že večkrat tudi topot prepozno vstala. In vendar nimamo Avstrijci prav nobenega vzroka, da bi se postavili v kljubovalni kotiček in skromno molčali. Naši avstrijski tehniki imajo slaven, da, celo glavni delež v vojnem delu teh dni. V miru popustljiva

in vajena biti smatrana za nezatno služabnico, je z velikim zamahom kakor prava naravna sila posegla v berbo narodov. In tudi v skromnem Avstriju se vzbujajo samozavest in zavest lastne moči, če sliši, koliko avstrijskih iznajdb in koliko avstrijskih tehnikov se je uveljavilo. Zato opozorimo tu posebno na dva avstrijska tehnika, katerih imeni se žal le premalo spominjate. Ta dva sta Ressel in Mannlicher. Nobena moderna bojna ladja, noben podmorski, noben zračni boj bi ne bil mogoč, če bi Ressel ne bil iznašel gonilnega sredstva: ladijskega vijaka. In najuspešnejše bojno sredstvo našega orožja je puška repetirka, ki jo je konstruiral inženir Mannlicher. Ti dve avstrijski iznajdbi zagotavljata avstrijski tehniki slavo, ki se sme v resnici pokazati.

Kako izgleda sedaj na Poljskem.

Na Poljskem divja že osem mesecev neprestano strašanska vojska, ki je sicer primeroma bogato in gosto obljudeno deželo izpremenila v pravo puščavo. Časopis „Nova Reforma“ opisuje sedanje stanje dežele tako-le: Dežela Poljakov služi v vsaj svoji obožnosti od Karpatov pa do izhodno-pruske meje, milijonskim armadam kot bojno polje. Posejana je z razvalinami, raztrgana je od strelskih jarkov, razrita od granat ter polna kadečih se pogorišč in nanovo nasutih grobov. Gre se lahko milje daleč, ne da bi se srečalo žive duše. Tako je ob Dunajcu, Visli, Sanu, kjer je bilo pred vojsko cvetoče življenje in je blagodarjeno ljudstvo imelo na gost svoja mesta, trge in vasi. Vasi in cvetoče naselbine so izginile. Dvanajst milijonov Poljakov je čisto obubožalo in več milijonov jih umira vsled mraza in glada. — Ne samo to, da so vse izgubili, temveč to, da morajo obupane matere gledati, kako da umirajo dan na dan njih otroci vsled gladi in mraza, brez da bi jim zamogle pomagati in jim rešiti mlado življenje. Na tisoče je teh ljudi, ki nimajo drugih pribežališč kakor šume, gozde in podzemeljske jame, skorjo dreves pa za hrano.

Občni položaj vojske.

Rusi so že 20. marca začeli z velikansko ofenzivo v Karpatih. Dne 22. marca se je udala trdnjava Przemysl. Rusi so najbrž pritegnili vse rezerve zlasti z južnega poljskega bojišča, ker tam sedaj zavolj močvirnatih tal ni mogoče operirati. Morebiti je bila ruska ofenziva v zvezi s francosko. Glavni namen ofenzive v Karpatih ob Dukli, v gozdnatih Karpatih, po dolinah Ondave in Laborce in ob obeh straneh Uszoškega prelaza je bil ta, da prodre s silnim navalom avstrijsko bojno črto v srednjih Karpatih ter da pridejo ruske čete na Ogersko.

Bitka v Karpatih je bila največja dasedanja bitka na svetu, ki se je vršila s silno ljutostjo in z velikanskimi žrtvami. Rusi so baje izgubili v tej čitidenski bitki ničmanje nego 400.000 moč ranjenih in vjetih. Šele začetkom preteklega tedna se je začela pokazovati utrujenost, in ko je vrhutega zapadel še nov sneg ter nastal precej hud mraz, je nastal na vsej karpatski bojni črti mir razun posameznih kanonad, ki še trajajo nadalje. Kljub tej velikanski ofenzivi, ki ni imela zaželjenega uspeha, odločitev še ni padla, in listi zaveznikov, akoravno pripoznavajo izjalovljenje ofenzive v Karpatih, naglašajo, da se prava ofenziva še le začne. Seveda ne vemo, ali zavezniki mislijo sedanjo ofenzivo ali pa res kak nov napad. Verjetnejše je prvo, ker so ob istem času kakor v Karpatih skušali tudi na Francoskem z napadi na obeh straneh Verduna med Maaso in Moselo prodrati nemško bojno črto. Avstrijska armada je pa tudi v zahodnji Galiciji napadala in odbijala ruske napade.

S poljskega bojišča ni bilo posebnih poročil, ker tam ovirajo večje akcije vremenske, oziroma neugodne talne razmere.

Na francoskem bojišču so se približali strelci prav blizu drug drugemu. Francozom se je zdel sedanji trenutek prav ugoden za ofenzivo. Zato so — kakor že omenjeno — začeli napadati v Verdunski okolici med Maaso in Moselo ter tudi na Belgijskem. Tripelententa je sploh mnenja, da se pri Verdunu odloči polet francosko-nemška vojska, kakor je čitati po raznih listih. Pa tudi francoska ofenziva nima pokazati nobenih stalnih uspehov.

Posebno delavnost razvijajo v zadnjih tednih zračna letala ter mečejo — tako nemška kakor francoska — bombe po raznih krajih ob bojni črti in tudi bolj v notranjosti sovražne dežele.

Podmorska vojska se neprestanoma nadaljuje in zopet je nekaj plovnih družb ustavilo promet po morju.

S turškega bojišča niso došla obširnejša poročila. Razširjale so se pač vesti, da se napad na Dardanele odloži do poletja, kar pa ni verjetno, zakaj čez London poročajo iz Aten, da so angleške in francoske ladje začele z operacijami v Saroskem zalivu ob polotoku Galipoli. Napad je bil sicer odbit in nekaj ladij je bilo poškodovanih, vendar pa so v Atenah mnenja, da je v Dardanelah v kratkem pričakovati važnih dogodkov.

Organizator turške obrambe, Goltz paša, je je bil v Nemčiji, pa se je vrnil zopet v Carigrad. Kakšni opravi da so ga napotili v Berlin, nam ni znano.

Pametna beseda o poročilih o vojni!

Francozi so nedavno izdali poročilo o nemških grozovitostih ter ga razširjali po nevtralnih državah. „Baseler Nachrichten“ pripominjajo k temu poročilu:

„Način, kakor skušajo že nekaj časa z razširjanjem znanega poročila o nemških grozovitostih zbnjati razpoloženje, je brez dvoma vsakomur neršečen. V teh brošuricah se navajajo dogodki brez dokaznega materiala, ki se še le tiska, v grozo zbujajoče mironosti in kot gotova dejstva; toda posamezne preskušnje dogodkov nam dokazujejo, da bi obtožbe v marsikaterem slučaju ob mirni sodbi ne imele prave podlage. Da, če bi bil dodan tudi material aktov, bi morali dogodkom verovati le na dobro vero; zakaj o kaki preiskavi brez strasti, kjer bi obe stranki podali dokaze, že po naravi stvari ni govora ne sedaj ne kdaj pozneje. Kljub negotovosti posameznih dejstev moremo nevtralcu glede na splošno zgodovinsko in dušeslovno mnenje imeti vsaj deloma pravično sodbo. Tu ne gre za splošno vedenje nemške vojske v sovražni deželi; znana so nam pisma nemških vojakov z bojišča, ki dokazujejo možatost, požrtvovalnost, dobrosrčnost, da celo miroljubnost nemških vojakov. Švicarji smo mnenja, da je nemška vojska najbolj disciplinirana na svetu.

Da se v vojni dogajajo stvari, ki jih noben človek ne more odobravati, res ni mogoče tajiti. Greše pa tukaj in tam in stvarno preiskavo moramo prepustiti mirnejšemu času. Spomenice, ki se opirajo na material, ki ga ne moremo preiskati, nimajo nobenega pomena. To velja enako za francoske tožbe glede nemških grozovitosti, kakor tudi za nemške tožbe glede francoskih in ruskih nasilnosti.

Začasni mir v Karpatih.

Vojni poročevalec Franc Molnar javil je te dni svojemu listu „Az Est“ sledeče:

Trditi se sme, da v karpatskih bojih ni bila samo 8. ruska armada hudo poražena, temuč tudi druga krdela ob celi bojni črti. Podatki nevtralnih držav o ruskih izgubah strinjajo se s cenitvijo naših poveljnikov. Inozemska poročila o stoterih vsakdanjih ruskih vlakih, ki odvažajo bolne in ranjene, niso pretirana. Naša z nemškimi krdeli pomnožna armada oslabil je napadalno rusko premoč do negibnosti.

Dognana so še sledeča dejstva: Napadalna ruska armada sestavljena je bila večinoma iz najboljših sibirskih krdel, ki imajo najboljšo možno za ofenzivo. Na vzhodnem delu fronte tirali so Rusi v boj novoizvežbane novince, ki še niti uniformirani niso bili in so se morali v svojih oblačilih boriti.

Najvažnejšo nalogo je imela 8. ruska armada, ki je pred vsem operirala vzhodno prelaza Dukla. Drugi močni napad bil je naperjen proti prelazu Uzsock. Toda vsi njihovi napori so se ponesečili, in naša krdela zavzemajo še sedaj tiste obrambne postojanke, koje so zavzemala pred rusko ofenzivo.

Konec križarke „Dresden.“

Vlada republike Chile je angleški vladi naznanila:

Dne 9. marca zasidrala se je (nemška) križarka „Dresden“ v zalivu pri otoku Masatierra otočja Juan-Fernandez, 500 metrov od suhe zemlje. Poveljnik križarke je prosil guvernerja ondotnega pristanišča, da bi smel osem dni tamkaj ostati ter si stroje popraviti. A to mu je bilo odklonjeno in še posebej zapovedano, da mora ladja v štirindvajsetih urah luko zapustiti, sicer da bo ista internirana. Po preteku te dobe naznanil je guverner poveljniku, da je križarka internirana ter je o tem obvestil tudi predsednika republike.

Medtem pa pride 14. marca več angleških vojnih ladij v luko ter takoj začne na zasidrano „Dresden“ streljati. Guverner, ki je mislil angleškega komandanta na „Glasgow“ obiskati, moral se je vrniti. „Dresden“ izobesila je mirno zastavo ter poslala enega častnika na angleško ladjo „Glasgow“, naj bi komandanta opozoril, da se snidejo na nevtralnem morju. Toda angleške lade se za to naznanilo niso brigale ter terjale, da se naj „Dresden“ uda, drugače da bo potopljena. Nato pa je poveljnik križarke „Dresden“ zaukazal municijske shrambe razstreliti ter ladjo potopiti.

Chilenska vlada poudarja, da je bila „Dresden“ popolnoma in docela internirana kolikor so to okolščine pripuščale, ko so jo angleške ladje nenadoma napadle.

Francoski zračni napad na nemški glavni stan.

Kakor poročajo nemški listi, vsebuje uradno francosko vojno poročilo sledeč stavek: „Kot povračilo za obstreljevanje Nancy-a skoz en nemški Zeppelin vrgel je nek naš letalni stroj petero bomb na nemški veliki stan, ki so vse padle na poslopja, v katerih je v Mezieres in Charlevillo cesarski (nemški) generalštab nastanjen.“

Nemški listi temu poročilu pristavljajo, da onih petero bomb ni povzročilo posebne škode.

Pomorski boji med Nemci in zavezniki.

Iz Amsterdama se poroča po seznamu zavarovalne tvrdke Bloom in Vanderaa, da so Nemci v času od 15. marca do 15. aprila t. l. — toraj v enem samem mesecu — s svojimi podmorskimi čolni potopili 52 sovražnih ladij.

List „Rotterdamsche Courant“ piše, da se od 1. do 14. aprila nanovo pogreša 17 angleških parnikov, ki niso pripluli o določenem času v pristanišča.

Vsled poročil časnika „Times“ imajo Nemci sedaj več bojnih ladij kakor so jih imeli ob začetku vojske; in sicer pet novih „dreadnoughtov“: „König“, „Kurfürst“, „Markgraf“, „Kronprinz“ in „Lützow“. Popravili in spet v službo postavili pa so še tudi dreadnoughte „Derfflinger“, „Seydlitz“ in „von der Tann.“

Vse okolščine kažejo na to, da Angleži na svojih pomorskih močeh oslabejajo, Nemci pa vedno ojačujejo. Znabiti čas ni daleč, ko bo prejenjala angleška premoč na morju za vedno.

O potopu angleškega podmorskega čolna „E 15.“

Carigrad, 18. aprila. (Kor. ur.) Glavni stan poroča naslednje podrobnosti o potopu angleškega podmorskega čolna „E 15.“: Podmorski čoln je otvezen na neko križarko 18. marca zapustil Plymouth. Eno noč je ostal v Gibraltarju, prišel potem na Malto in nato v luko Mudlow na otoku Lemnos, kjer je ostal 6 dni. Čoln je nato en dan ležal pred Tenedos, odkoder je opolnoči odplul. Ob 2. uri 20 minut zjutraj je udril v dardanelski vhod in se ob pol treh spuстил pod vodo, da se skrije pred našimi reflektorji. Močni tck ga je potegnili za sabo in ob 6. uri in pol zjutraj je zadel na morskno dno. Njegov stolp se je dvigal iznad vode. Naše baterije so otvorile ogenj. Prva granata je zadela oddelek za električne stroje. Moštvo je bilo priključeno, da zapusti ladjo. Naše baterije so pa ogenj nadaljevale. Tri možje posadke so bili ubiti, 7 ranjenih. Angleški podkonzal dardanelskega okraja, ki je bil ujet, je izjavil, da je rezervni častnik. Sovražni aeroplani, ki so izvedli za osodo podmorskega čolna, so leteli čez morskno ožino, da bi videli ladjo, ter so proti

periskopu in stolpu podmorskega čolna metali bombe, da bi preprečili, da bi ladja ne prišla v naše roke. Turške čete v okolici so takoj hitele na lice mesta, da rešijo posadko podmorskega čolna. Ranjene angleške mornarje so spravili na suho in prenesli v bolnišnico.

Turška vojska.

Obramba Dardanel.

Angleški list „Star“ poroča iz Londona: Vsak dan dojdejo velika nova turška krđela na polotok Galipoli, posebno v Kelidbahr. Vse težke topove iz carigraskih utrdb spravili so Turki v Dardanele. Tudi veliko nemških letal je došlo tje, ki obstreljujejo transportno brodogojne zaveznikov. O škodi, ki jo povzročajo ni ničesar znanega. Kakor poročajo listi, bombardirajo zavezniške ladje dan na dan turške postojanke.

Iz turškega glavnega stana se poroča: Vsed našega napada v okolici Bassorah vršili so se pri Schabia in Alberdschine boji. Naša krđela vdrla so v sovražne forte, ko pa so dobili Angleži ojačenja, umaknila so se zopet iz obstreljevalne daljave ondotnih utrdb.

Na otokah Lemnos in Tenedos so se Angleži čisto „po domače“ uredili. Upeljali so tamkaj že tudi cenzuro za pisma in brzojave. Pričakuje se, da bodeta zaveznika na Mytilenu tudi nekaj vojaštva izkrcala.

O Italiji

je te dni v berolinskem vojaškem listu pisal stotnik dr. Graevenitz, dober poznavalec italijanske armade. Razni avstrijski listi ponatiskujejo iz njegovega članka to-le:

Italijanska armada se je v zadnjih časih znatno ojačila. Prva linija vojske, ki danes stoji pod zastavami, šteje 12 armadnih zborov in tri divizije konjenice v skupnem številu 660.000 mož. Drugi vpoklic obsega 12 divizij v skupnem številu do 250.000 mož. Potem pa je na razpolago še domobranstvo, ki šteje 450 tisoč mož. V zadnjem času je bilo vpoklicanih pod orožje okrog 7.000 rezervnih častnikov. V enakem tempu, kakor pri pehoti, je Italija nadaljevala tudi ojačenje poljskega topništva. Danes ima italijanski armadni zbor 26 baterij, dočim jih je imel pred vojno samo 16. Istočasno je bilo pomnoženo tudi težko in gorsko topništvo. Svoja izvajanja zaključuje nemški stotnik z besedami: „Italija se je v minulih osmih mesecih povzdignila do ozira vredne višine vojne pripravljenosti. S tem dokazuje, da hoče varovati svobodo svojega odločevanja in tudi izrekatii svoj odločujoči glas ali v današnjem velikem boju narodov ali pa morda pozneje v svetu narodov, ko bo ta vojna končana.“

Dopisi.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Spet smo imeli v našem trgu nepričakovano žalost. Dne 9. t. m. umrl je po kratki boleznii v bolnišnici v Mariboru učenec mariborskega učiteljišča, Max Rysiensky, sin umrlega gosp. dr. Rysienskya.

Kot blisk prišla je ta vest do nas, a tudi uničila mnogo najlepših upov. Še le komaj v 16. letu svoje starosti, vzjel ga je Bog k sebi. Bila je njegova zadnja želja, katero je med težko boleznijo večkrat izrazil, da hoče biti pri „svojih“ v ljubi domovini. Pripeljali so ga dne 12. t. m. popoldne, ter ga tukaj k večnemu počitku položili in s tem mu je obupana mati njegovo željo izpolnila. Akoravno mlad bil je povsodi priljubljen gospodič. Volja božja je bila, da je moral zapustiti vse, kar mu je bilo ljubo in drago. Zapustil je obupano mamo, a tudi vsi ki smo ga poznali, obžalujemo njegovo prerano smrt. Bil je dober sin, priden dijak, pa tudi zaveden in ponosen naš somišljenik. Izpolnil bi gotovo vse, kar smo v njem pričakovali, bil bi vedno tudi eden naših najboljših, bil bi izvrsten mož v našem naprednem trgu. Njegovi materi in sorodnikom, ki so izgubili prvi ž njim vse, izrekamo tem potom našo najiskrejšjo sožalje. Ostal bode med nami v trajnem spominu.

Vojaške zadeve.

Pravice vojakov in njih sojceev.

(Konec.)

Če se vdova vnovič omoži, penzija seveda preneha; žena pa dobi kot odpravnino znesek penzije še za dvanajst mesecev.

Penzije sirot.

Za penzijo sirot velja enako, da se otrokom prvih šest mesecev po smrti očeta izplačuje podpora dalje, če so jo dobivali med vojno službo očeta ali če so se razmere otrok tako predrugačile (če jih namreč ne more vzdrževati več mati), da se sme tudi po smrti očeta prositi za podporo. Če pa ne dobijo otroci nobene podpore, dobijo penzijo za sirote (donesek za vzgojo) od prvega dne tistega meseca, ki sledi smrti očeta.

Dočim se dovoljuje podpora tudi nezakonskim otrokom, dobe vzgojni donesek samo zakonski ali legitimirani otroci. Za nezakonske otroke je torej samo za prvih šest mesecev po smrti očeta preskrbljeno.

Vzgojni donesek znaša samo štiri krone mesečno za vsakega otroka, dokler ima mati pravico do penzije. Če je mati umrla ali če ne dobiva iz kakšnega drugega vzroka (omozitve) nobene penzije, znaša vzgojni donesek šest kron mesečno. Šarža umrlega očeta je za višino vzgojnega doneska brez pomena (ni merodajna). Vzgojni donesek se izplačuje dečkom do šestnajstega, deklicam pa samo do štirinajstega leta. Otrokom, ki obiskujejo učne zavode, se pa more izplačevati vzgojni donesek do konca šolskega obiskovanja in do šestnajstega življenjskega leta. Če dokažejo očetu tudi po njegovi smrti težko hudo delstvo, preneha penzija za sirote.

Najvišje vsote.

Postava določa, da penzija za vdove in otroke skupaj ne sme znašati več kakor 45 K

Zemljevid prelazov Dukla, Lupkow in Uzsok.

Ruska ofenziva v Karpatih, ki je trajala od 20. marca, je na celi fronti ponehala.

Ko se je v ljutih bojih ob Veliki noči s vso silo poizkušeni prodor sovražnikov v dolini Laborceze in Ondawe ponesrečil, poskusili so Rusi obojestransko prelaza Uzsok v gozdnatih Karpatih nanovo prodreti. Toda tudi tukaj so bili v zadnjem času vsi napadi sovražnika odbiti, ki je imel velikanske izgube. Zemljevid kaže pokrajine, kjer so se vršili ti velikianski in ljuti boji, kakoršnih svetovna zgodovina dosedaj ni imela zabilježeni.

Der Duka-, Lupkow- und Uzsokpaßabschnitt.

mesečno. Če bi vsled večjega števila otrok znašala več, dobi sicer vdova vso penzijo, za vdove, penzije za otroke se pa zmanjšajo. Če bi torej narednikova vdova, ki dobiva 30 K penzije, imela šest otrok, ne dobi vsak otrok 4 K, ampak samo 2-50 K mesečno, v slučaju, če ima kateri otrok pravico do manjše podpore, pa dobe drugi otroci več.

Prav tako določa postava, da dobe sirote, katerih mati ne prejema nobene penzije, skupaj samo 30 K mesečno. Če je ostalo torej šest otrok za vojakom, ne dobi vsak otrok 6 kron, ampak samo 5 K. Kakor hitro se pa za tega ali onega otroka ne izplačuje nikakršna penzija več, dobe drugi več.

Vzgojini donesek sprejema mati ali mačeha otrok; če pa niso otroci pri materi ali mačehi, dobiva denar jerob.

Kaj dobe drugi družinski člani

Dočim dovoljuje postava razen materi in otrokom tudi še staršem, bratom in sestram, tastom in taščam, nezakonski materi in nezakonskim otrokom vojaka podporo, ne dobe zadnji družinski člani po smrti vojaka nobene penzije. Če so dobivali podporo, jo dobivajo še šest mesecev po smrti, potem pa ugasne vsakršna pravica.

Dočim omenja postava o podpori vojaka, ki ga pogrešajo, manjka beseda „pogrešan“ v penzijskih postavah. Vojaške oblastnijske pa hočejo, kakor je razvidno iz odloka, da se štejejo pogrešanci v tisto vrsto z mrtvci, torej jim gre šest mesecev po določitvi pogrešitve podpora, potem penzija. Če pa se vojak zopet oglasi, ko so dotični družinski člani penzijo že dobivali (n. pr. iz vjetništva, iz katerega ni mogel pisati), se mora seveda, ker je podpora višja kakor penzija, razlika med podporo in že plačano penzijo doplačati.

Kje se je treba zglasiti s zahtevo?

Tistim družinskim članom, ki dobivajo podporo, ni treba naznaniti oblastnijski smrti ali pogrešitve vojaka. Oblastnijska ukrene sama, če je prišel čas, plačevati namesto večje podpore manjšo penzijo. Če pa ne dobivajo dotični člani nobene podpore, potem naj se zglasijo zaradi penzije v občini, in če to nič ne pomaga, pri okrajnem glavarstvu. V mestih s svojim statutom se je treba obrniti na magistratne urade.

Vdove in sirote častnikov.

Penzije vdov in sirot v vojni padlih ali umrlih častnikov (tudi rezervnih častnikov) so nesorazmerno višje. Vdova poročnika dobi mesečno 93-75 K, vdova nadporočnika 112-50 K, otrok poročnika mesečno 18-75 K, nadporočnika 22-50 K, dvojno osiroteli dobe polovico, ki je padala materi, torej 46-87 K in 56-25 K. Penzija vdov se dviga z razredno stopnjo častnikov do 675 K mesečno, pravitako penzija sirot. Ta se izplačuje častnikovim otrokom, dokler niso stari 24 let; samo prejšnje preskrbovanje opravičuje do vzgojnega doneska. Častnikova vdova ne dobi, če se zopet omoži, nobene odpravnine, a dobi, če ji umre mož, zopet penzijo.

Kako je v Nemčiji?

Dočim je v Nemčiji podpora manjša kakor v Avstriji, so penzije mnogo višje. Tudi ni v Nemčiji razločka med penzijami svojev častnikov in moštva tako velik kakor v Avstriji. V Nemčiji dobi žena vojaka brez šarže 40 K mesečno (pri nas 9 K), žena podčastnika 50 in 60 kron (pri nas 12 do 30 K); častnikova vdova (do polkovniške stopnje) dobi 120 K (pri nas 93 do 125 K), nasprotno pa generalova vdova 200 K (pri nas do 675 K). Slično je s penzijami sirot. Otrok vojaka brez šarže ali podčastnika dobi mesečno 16-80 K in, če je umrla mati, 24 K, otrok častnika 20 ali 30 K. Otroci dobe penzijo, dokler niso stari 18 let. Tudi starši, ki jih je vojak večinoma z vsem vzdrževal, lahko dobe penzije, in sicer 25 K mesečno, in če je bil padli častnik, 45 K mesečno.

Mraz in toča

ne naredita v teku leta niti polovico toliko škode na poljih kakor pri ljudeh revmatizem, protin, pehanje in trganje. Kdor trpi na teh bolečinah, ne more delati, nima nad življenjem veselja in

Dodatek.

Posebe še opozarjamo na naslednjo odredbo: Namestništvo in deželne vlade so prejele nedavno navodilo, da dobe odslej tudi mačeha in očmi ter otroci iz prejšnjih zakonov, ki skrbre zanje vpoklicani rezervisti, črnovojniki in vojni uslužniki preskrbnine ob istih pogojih kakor lastni otroci in lastni starši. S tem je vlada odpravila hudo krivico in zagotovila mnogim ljudem pomoč, ki jo nujno potrebujejo, pa je doslej niso imeli.

Potrbeno je sedaj, da se izvede volja vlade, da se obveste naprej vse okrajne komisije in vse občine ter da očmi in mačeha kakor tudi varuhi dotičnih otrok takoj zahtevajo pri občini (magistratu) preskrbnino. Tudi oni, ki doslej niso prejeli nikakršne podpore ali pa je bila njih zahteva odklonjena, smejo sedaj obnoviti svojo zahtevo sklicajoč se na dotično ministrsko odredbo. Občinske organe, ki morda še niso dobili obvestilo o novi odredbi, opozarjamo na to, da morajo vsako zahtevo vzeti na znanje, zakaj občine ne odločujejo upravičenosti zahtevka, marveč preskrbninska komisija, ki pa more le tedaj odločevati o zahtevku, če se ji zahtevek tudi resnično predloži.

Razširjenje črnovojniške zaveznosti. Priteg 38 do 42-letnih črnovojnikov v frontno službo. — Črnovojniška dolžnost od 18. do 50. leta. — Usiljeni nam boj, ki že mesece divja brez prenehanja na fronti, kolikoršne dosedaj še nikdar ni bilo, proti sovražnikom, ki nas glede števila prebivalstva prekašajo, zahteva, če se naj z nezmanjšanimi močmi nadaljuje, da se vedno znova postavljajo na bojišča armadam nova dopolnila, ter tako na eni strani izravnavo izgube, ki smo jih imeli, na drugi strani pa armade v toliki meri ojačijo, da se kolikor mogoče izenači številna premoč sovražnikov, katera se je doslej tako zelo pojavljala.

Vsled tega smo — in o tem pač nihče ne dvomi — v tej velikanski borbi prisiljeni, da zastavimo vse svoje sile ter moremo tako vojno, če treba, še preko daljše dobe dovesti do končnega uspeha.

Veselo znamenje je, da je to prepričanje zavladalo tudi po celi naši monarhiji, pri vseh narodih, ki so brez obotavljanja prihiteli pod zastavo, prestali v silovitih bitkah te vojne, kakor jim zgodovina nima primera, skoro nadčloveške napore ter si pridobili pozornost in občudovanje celega sveta.

Da pa uspehi dosedanjega truda ne pridejo v nevarnost, je potrebno, da se zagotove tudi nadaljne dopolnitve. Da se to zjamči, pa je treba, da se pritegnejo vse uporabljive sile ljudstva potrebni dopolnitvi vojske in domobranstva.

Doslej veljavna določila glede črnovojniške dolžnosti pa nikakor ne zadostujejo v dosego tega namena.

Če na primer vsporedimo časovno obsežnost črnovojniške dolžnosti pri nas in v drugih evropskih državah, najdemo, da se nahajamo glede izrabe zalog človeških moči skoro na zadnjem mestu. V Nemčiji sega n. pr. črnovojniška obveznost od 17. do 45. leta starosti, na Francoskem do 48., na Srbskem do 50., pri nas pa šele s pričetkom leta po dovršenem 19. letu starosti in koncem leta, ko si dovršil 42. leto starosti.

Tudi glede uporabe črne vojske imajo dandanes veljavna določila preozke meje, katere utegnejo, ako se ne razširijo vojaškim koristim, v veliki meri škodovati.

Tako v naši črnovojniški postavi pogrešamo določila, da bi mogel tudi drugi poziv, obsegajoč črnovojnike od 38. do 42. leta, porabiti v dopolnitev vojske in domobranstva. To je nedostatek, ki ga pri vsakokratnih izpolnitvah formacij na bojišču zelo neprijetno občutimo.

Z ozirom na pojasnjenje razmer je nujno potrebno, da se veljavne določbe o črni vojski razširijo v smeri, da se, prvič, črnovojniška dolžnost raztegne na nadaljne letnike, drugič pa v

je le v nadlego tistim, ki mu strežejo. Odstraniti se morajo tedaj te bolečine takoj s Feller-jevim fluidom iz rastlinskih esenc s znakom „Elsa-fluid“. Pri bolečinah v križu, Hexenschuß, onemoglosti prenaporu itd. učinkuje dobro, mnogi zdravniki ga rabijo in priporočajo in tudi mi

večji meri zagotovi popolnjevanje vojske in domobranstva.

Da se zagotovi tej neobhodni potrebi, se namerava, kakor je izvedel c. kr. brzojavni korespondenčni urad, uveljaviti v obeh državah naše monarhije za bodoče črnovojniško dolžnost že z letom, s katerim se konča 18. leto starosti, dočim bo trajala do konca leta, v katerem se dovrši 50. leto starosti.

Nadalje bo obsegal prvi poziv letnike do končanega 42. leta starosti ter se bo nudila možnost, da se v prav posebnih izjemnih slučajih pritegnejo tudi pripadniki drugega poziva v dopolnitev vojske in domobranstva.

S to uvedbo novih kategorij črne vojske pa še ni nikakor rečeno, da se bodo vse te nove kategorije tudi skupaj, takoj ali pa že v bližnji bodočnosti pritegnile črni vojski.

Vojna mlečna kava.

Iz različnih krajev poročajo časopisi o pomanjkanju mleka.

Izkušena gospodinja, predstojnica znane kuhinjske šole, izjavlja k temu vprašanju sledeče:

Tudi pri pomanjkanju mleka se ni potreba navajenemu kavinem zajuterku odreči. — Če je manj močna za kuhati, to se pravi, da se vzame manj zrnat kave, nekoliko manj Frankove kave kot drugače, pač pa več vode, kakor je mleka pri rokah. — To da seveda nekoliko manj močno, pa vendarle prav okusno vojno mlečno kavo. 205

Gospodarske stvari.

Ukaz c. kr. štajerskega namestništva z dne 28. marca 1915, dež. zak. št. 30 o uvedbi uradnih izkaznic o porabi kruha in moke.

Na temelju §§ 4 in 6 ukaza celotnega ministerstva z dne 26. marca 1915, drž. zak. št. 75 se ukaže:

§ 1. Od 11. aprila 1915 naprej se sme kruh in moka v sledečih občinah in krajih oddajati na neposredne porabljalce le proti uradnim izkaznicam c. kr. namestništva o porabi kruha in moke:

Mesto Gradec; politični okraj Gradec: kraj Unter-Andritz občine Andritz, občina Eggenberg, kraj Wenisbüh občine Fölling, občina Gösting, občina Liebenau, občina St. Peter, Waltendorf, občina Wetzelendorf; politični okraj Celje: kraja Gaberje in Breg občine okolica Celje; mesto Ptuj; politični okraj Ptuj: kraja Karčovina in Vičova občine Karčovina, kraja Nova ves in Ragoznica občina Ragoznica, kraja Breg zgornji in Breg spodnji, občina Breg, kraj Budina občine Berstje; politični okraj Bruck: občina Bruck, občina Bruck, občina Kapfenberg; politični okraj Judenburg: občina Fohnsdorf, kraj Kumpitz občina Kumpitz občina Judenburg, občina Knittelfeld, občina Zeltweg; politični okraj Leoben: občina Eisenerz, občina Leoben, kraj Göß, občina Göß, občina Donawitz, kraj St. Peter občina S. Peter; politični okraj Mürzzuschlag, občina Ganz.

Nadalje je dovoljeno od tega dne naprej tudi v mestu Mariboru oddajati kruh in moko (mlinske izdelke) na neposredne porabljalce le proti uradnim izkaznicam. Izkaznice določijo mestni svet Maribor v nadaljni izpolnitvi sedanje naprave, pri čemur se lahko določijo izjeme od prepisov sledečih paragrafov, ki pa potrebujejo odobrenja od strani namestništva.

Poleg uvedanja izkaznic o porabi kruha in moke (mlinskih izdelkov) lahko določijo v teh občinah in krajih politične oblasti prve stopnje tudi še posebne določbe o vredbi porabe.

Politične oblasti I. stopnje morajo tudi, če se nahajajo v okolišču teh občin in krajev poljedelski obrati v smislu § 1, odstavek 2 ukaza celokupnega ministerstva, ukreniti potrebne odredbe.

Z ozirom na posebne potrebe in razmere lahko politične oblasti I. stopnje z odobrenjem

smo se o njegovem uspehu že prepričali. 12 steklenic za samo 6 kron pošlje franko lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg št. 241 (Hrvatsko), kjer se dobe tudi Feller-jeve čistilne rabarbara-kroglice s znakom „Elsa-Pillen“, 6 škatljic za samo 4 krone 40 vin. nors - - -

namestništva ukrenejo odredbe, ki se deloma ne vjemajo s predpisi sledečih paragrafov.

§ 1. Pod moko se razumevajo v tem ukazu iz žita pridobljeni mlinski izdelki vseh vrst (moka, zdrob, ječmenček itd.) izvzemši otrobe in pod kruhom tudi nesladkorjen prepečenec (vodni prepečenec).

§ 2. V ostalih občinah mora politična oblast I. instance ukreniti po krajevnih razmerah primerne naredbe v zabiljevanje v uporabi kruha in moke (mlinskih izdelkov), ki bi prekoračila zakonito določeno izmero. Kot take pridejo poleg predpisa po določbah tega ukaza odrejenih izkaznic v poštev:

Obveznost oddaje kruha in moke (mlinskih izdelkov) proti drugačnim izkazom in izveštem, določitev ponajvečjih množin za posamično oddajo na neposredne porabljalce, ustanovitve uradnih izdajališč za kruh in moko (mlinske izdelke), kontingentacija vseh s prodajo in podelavanjem mlinskih izdelkov se ukvarjajočih obrtnih obratov (n. pr. mlinarji, molarji, peki, izdelovalci testenin, gostilničarji itd.)

§ 3. Politična oblast I. instance ima nadalje določiti, pod katerimi predpogoji in pod katerimi omejitvami smejo obrati, ki obrtno podelujejo mlinske izdelke ali oddajajo jedila, mlinske izdelke ali kruh dobivati, podelovati in oddajati.

§ 4. Izkaznice o uporabi kruha in peciva (mlinskih izdelkov) (§ 1) se izdajajo kot cele, zmanjšane in kot dnevne izkaznice. One so uradno na razpolago in veljajo za eno osebo.

Cela in zmanjšana izkaznica veljata za kolodarski teden, ki je naveden na karti.

Cela izkaznica se glasi na 1400 g (1 kg in 40 dkg) moke (mlinskih izdelkov) ali 1960 g (1 kg in 96 dkg) kruha zmanjšana izkaznica na 1000 g (1 kg) moke (mlinskih izdelkov) ali 1400 g (1 kg in 40 dkg) kruha.

Dnevna izkaznica se glasi na 210 g (21 dkg) kruha.

Izkaznice so javne listine: njihovo ponarejanje se kaznuje po kazenskem zakonu.

§ 5. Cele ter zmanjšane izkaznice izdaja mesto, ki ga določi politična okrajna oblast načelniku gospodarstva za njega in za vse svoje gospodarstva. Gospodar je zavezan, izročiti svojcem gospodarstva, katerim on ne daje hrane, karte, ki odpadejo nanje.

K svojcem gospodarstva v smislu tega ukaza se prištevajo tudi podnajemniki.

Vsako spremembo v številu svojcev gospodarstva mora naznaniti gospodar ali njegov namestnik pri oddajnem mestu.

§ 6. Pri prvi izdaji izkaznic dobi vsak zmanjšano izkaznico.

S to izkaznico se izroči gospodarju ob enem uradni predtisk, na katerem mora gospodar potrditi prejem izkaznic za sebe in za svoje svoje gospodarstva in za podelitev nadaljnjih izkaznic izjavo o številu oseb, katerim da pri svojem gospodarstvu hrano in stanovanje ter o množini moke in (mlinskih izdelkov) žita, kar se je nahaja v njegovem gospodarstvu.

To poizvedovanje se mora smatrati kot zapisanje zaloga v smislu § 10 ukaza celokupnega ministerstva z dne 26. marca 1915, drž. zak. št. 75.

Kadar dojde ta od gospodarja podpisana izjava na oddajno mesto, se bo izdala osebam, v kojih gospodarstvu se nahaja manj kakor 2 kg. moke (mlinskih izdelkov) ali primerno žita, še ena dopolnitev na celo izkaznico in z nadaljnjem tedne polna izkaznica.

Osebe, v katerih gospodarstvu se nahaja več kakor 2 kg moke (mlinskih izdelkov) ali primerno žita za vsako osebo, dobijo, dokler se njihove zaloge niso zmanjšale pod to množino zaloga s privzemanjem za pokritje dopustnih množin v uporabi, samo zmanjšano izkaznico.

Za gospodarstva, pri katerih se nahaja za glavo več kakor 8 kg. moke (mlinskih izdelkov) ali primerno žita, lahko odredi politična oblast I. instance, da se osebam takih gospodarstev začasno ne oddajajo izkazni o uporabi kruha in moke, ampak samo izkazi o uporabi kruha. Na-

tančneje določbe ostanejo pridržane politični oblasti I. instance.

Ako se v izjavi gospodarja zamoležijo zaloge, tedaj jih lahko politična okrajna oblast razglasi kot zapale v prid državi.

§ 7. Popotniki, za katere ni izkaznic namestništva o uporabi kruha in moke, lahko dobijo v občini, v kateri so take izkaznice uvedene, s posredovanjem svojega stanodajalca za čas svojega začasnega bivanja dnevno izkaznico. Isto velja za potnike iz kake druge kronovine, na katerih bivališču sicer obstojajo izkazi, ki pa ne veljajo v kraju njihovega začasnega bivanja, v katerem so istotako uvedene izkaznice.

Ta izkaz je pri odhodu oddati stanodajalcu in ta ga mora dati oddajalnemu mestu nazaj.

§ 8. Izkaznice c. kr. namestništva imajo odrezke z množinami teže za kruh in moko (mlinske izdelke), na kojih dobavo se izkaznica glasi.

Za izgubljene, uničene ali za prezgodaj porabljene izkaznice se ne dajo nove izkaznice.

Prenos izkaznic ali njenih odrezkov na druge osebe kakor tudi uporaba izkaznic, ki so od oblasti določene za druge osebe ali takih, katere so izgubljene veljajo, je prepovedano.

Vsako ima dolžnost oddati najdene izkaznice oddajalnemu mestu.

Istotako je prepovedano prodajalcem kruha in moke (mlinskih izdelkov), si prisvojiti izkaznico ali njene odrezke brez istočasne oddaje kruha in moke (mlinskih izdelkov).

§ 9. V občinah, v katerih so uvedene izkaznice o uporabi kruha in moke (mlinskih izdelkov), se smejo kruh in moka (mlinski izdelki) oddati uporabiteljem samo tedaj, ako predložijo veljavno izkaznico in če prodajalec odreže število odrezkov, ki odgovarja zaželjeni množini kruha in moke (mlinskih izdelkov). Zaradi neizpolnjevanja teh predpisov se kaznuje i prodajalec i kupec.

Ta določba velja tudi za gostilniške in krčmarske obrti. V teh obrtih mora biti gostom dovoljeno, da povzijejo kruh, ki ga prinesejo seboj.

V kolodvorskih gostilnah in v jedilnih vozovih, se sme sprememu osebju vlaka in potnikom, ki predložijo veljavno izkaznico, oddajati za neposredno osebam uporabo med potovanjem kruh, ne da bi predložili izkaznico.

§ 10. Kdor oddaja kruh in moko (mlinske izdelke) drugim osebno obrtno, mora zbirati od izkaznic odrezane odrezke (§ 8) in jih ob koncu vsakega tedna izročiti mestu, ki ga določi politična okrajna oblast.

§ 11. Za ravnano v uporabi v človekoljubnih in dobredelnih zavodih ter v obratih, v katerih obstojajo za preskrbo njihovih nameščenec in delavcev z mlinskimi izdelki ali s kruhom posebne naredbe, more izdati politična oblast I. instance tudi glede onih občin, v katerih so uvedene izkaznice, naredbe, ki se ne ujemajo s določbami, ki so določene o uporabi izkaznic.

§ 12. V občinah in krajih, navedenih v § 1, odstavek 1 se razveljavi dne 11. aprila ukaz c. kr. namestništva z dne 13. marca 1915, dež. zak. št. 26, o zabranitvi nabiranja mlinskih izdelkov pri vporabiteljih.

§ 13. Od 5. aprila 1915 se sme izdelovati kruh samo v obliki hlebov in štruc po sledečih velikostih teže:

35 dekagramov (majhen hleb ali majhna štruca);
70 " (dvojni hleb in dvojna štruca);
140 " (velik hleb ali velika štruca).

§ 14. Prodajati močnate jedi vsake vrste po gostilničarjih čez ulico brez istočasne oddaje drugih jedil je prepovedano.

§ 15. Kdor podeluje mlinske izdelke obrtno, kdor oddaja kruh ali mlinske izdelke drugim ali daje hrano, mora uporabljati od 4. aprila 1915 naprej beleženo knjigo po od namestništva predpisanim vzorcu. Beležna knjiga mora biti potrjena od občine z občinskim pečatom in biti vedno pripravljena na vpogled politični okrajni oblasti ali komur ona to naroči.

§ 16. Potrebne natančneje določbe izda politična oblast I. instance.

§ 17. Prestopke tega ukaza ali predpisov,

izdanih na njegovi podstavi, kaznuje, ako dejanje ne spada pod strožo kazensko določbo, po § 35 cesarskega ukaza z dne 21. februarja 1915, drž. zak. št. 41, dolitična okrajna oblast z denarno globo do dvetisoč kron ali zaporom do treh mesecev, pri obtežljivih okoliščinah pa z denarno kaznijo do pettisoč kron ali zaporom do 6 mesecev.

V slučaju obsodbe se lahko po § 36 navedenega cesarskega ukaza tudi razsodi na izgubo obrtne pravice.

§ 18. Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

K vprašanju o porabi vojnih vjetnikov za kmetijska dela. Dasiravno se že več mesecev govori o uporabi vojnih vjetnikov za kmečka dela na kmetijskih zborovanjih, po časnikih in tudi strokovnih listih, še se vendar nismo približali izvršitvi te misli menda niti za korak. In vendar je potrebno z ozirom na naše tužne delavske razmere, da pride kmalu in do prave odločbe.

Najprej kaže delavstvo je pohitelo k zastavam. Ostali del, ki še je bil tako takozva silo, dal se je zapeljati po ugodnih razmerah v različnih industrijskih panogah; prestopil je k industriji in to pa tem rajše, če je bila taka industrija, ki je bila postarjavljena pod državno varstvo, ker se na ta način lahko odtegne delavec vojni službi. Ostanek moškega delavstva so večinoma mladeniči, ki še nimajo niti izkušenj, niti pregleda čez kmečka dela; ne poznajo potrebne potrpežljivosti in mirnosti pri opravilih, zlasti pri oskrbovanju in krmiljenju živine. Zaostali so doma tudi starejši možje; toda ti imajo sicer krepko voljo, ne morejo pa več nadomestiti cele delavske moči.

Proti uporabi ubežnikov v kmečkih gospodarstvih najdeš med ljudstvom deloma nekoliko tudi sicer upravičen strah, češ da bi zanesli k nam nalezljive bolezni; nadalje se prebivalstvo boji tujih razvad, ki se lahko udomačijo pri nas, konečno pa še tudi pred marsičem drugim in ne najmanj velike plače, koje zahtevajo ubežniki. Prezreti ne smemo tudi, da med ubežniki najdeš le malo krepkih mož; večinoma so starci, žene in deca. Slednjih pa itak tudi doma pri nas posebno ne primanjkuje. Na preostaja nam toraj nič drugega, kakor se spoprijazniti z mislijo, da se uporabijo vojni vjetniki za kmetijska dela. Treba nam je najti le oblike, kako bi se naj udeleževala ta uporaba.

Kjer ležijo gospodarstva posamezno, drugo od drugega oddaljeno, tam pač ne bo mogoče uporabljati vojnih vjetnikov, ber bi bilo nadzorstvo pretežavno. V takih pokrajinali bo treba kmetovalcem pomagati na drug način; o tem hočem govoriti k sklepu. Kjer pa obstoji občina iz vasij, tam pa bo menda le mogoče, uporabljati vojne vjetnike.

Take občine bi se že sedaj morale baviti s tem vprašanjem; najvažnejše vprašanje je stanovališče vojnih vjetnikov. Na razpolago bi morala biti pripravna hiša za 50—100 vojnih vjetnikov; tudi opremiti bi jo trebalo primerno. V vsaki večji vasi kakor tudi na sedežu okraja najdemo navadno prazna poslopja, ktera bi lahko pripravili v to svrhu. Ko je to vprašanje v občini rešeno, prosi se lahko, da se ustanovi v občini malo koncentracijsko taborišče s 50—100 vojnimi vjetniki pod vojaškim nadzorstvom.

Vojni vjetniki dobijo tukaj hrano od vojaške oblasti, ktera jih tudi nadzoruje. Pri odberi delavcev bi trebalo skrbeti za to, da se uporabljajo le taki vojni vjetniki, kteri so bili do sedaj lepega obnašanja, se razumejo na kmečko delo, so popolnoma zdravi in se — kar je glavna stvar — prostovoljno javijo za kmečka dela. Vzeti druge vojne vjetnike, se pač ne priporoča; kajti sicer bi že izprva lahko rekli, da bo se izjalovila akcija. Kmetovalci, kteri ne potrebujejo vjetnikov ves čas, javijo se za nje po potrebi in si gredo po nje v koncentracijski tabor. Zgodaj jutraj si gospodar gre po nje in jih žene na delo. Ako je mogoče, podajo se vjetniki opoldne v taborišče k skupnemu obedu. Ako pa so preodaljeni, da jim obed gospodar. Zvečer se vrnejo vsi vjetniki v tabor k počitku.

V vaseh se bodo potemtakem dali lahko uporabljati vjetniki; pa tudi kmetovalci v okrožju 5—6 km si bodo lahko šli po te delavce. Na ta način pa bi lahko oddale občine oziroma žetvene komisije lastne delavske moči zopet oddaljenim kmetovalcem, pri kojih ni mogoče uporabljati vojnih vjetnikov, da se tudi njim pomore. Na Srednjem in Spodnjem Štajerskem bo si mogoče s tem načinom skoro vsepovsod pomoči, izvzemši v gorah nekoliko pozneje, lahko se tudi odposljejo cele trume stalnih delavskih močij — ko se je opravilo delo v dolini, k posameznim gospodarjem v hribe.

Važen je način plačila, katero bi naj odrajtal kmetovalec. Pogoji, za ktere smo seznanili do sedaj, so za našega kmeta pretežavni in toraj nesprejemljivi. Če je izjavila vojna uprava, da je pripravljena dati vojne vjetnike za melioracijska dela na razpologo zgolj le proti vrnitvi stroškov prevoznje in pod tem pogojem, da se preskrbijo za nje potrebna stanovanjska, hrana pa bo sama oskrbela na stroške vojaškega erarja, bo ji menda vendar tudi mogoče, oddajati občinam vojne vjetnike za kmetijska dela v takih koncentracijskih taboriščih pod pogojem, da plačajo kmetovalci le primerno odškodnino od dneva in moža, ki pa ne bi smela presežati zneska 1 krone.

Ta znesek bi naj položil kmetovalec dan za dnevom. S temi zneski bi se lahko poravnali prevozni stroški, stroški notranje oprave taborja, kakor tudi hrana nadzorovalnega osebja.

Kmetovalcem bi se odvzela skrb za hrano, kar je za nje velikega pomena. Centralni odbor je stavil na pristojnem mestu predloge, in pričakujemo, da jih oblast tudi z veseljem sprejme. Upamo tudi, da oblasti uradno stopijo v dogovor z občinami zaradi pravočasnega preskrbljenja z delavci-vjetniki.

Dolžnost kmetijskih organizacij pa je, vplivati na občine, da se merodajni činitelji pravočasno bavijo s tukaj sproženimi mislimi tako, da se v zadovoljnost reši bistveno izmed važnih vprašanj o zagotovitvi obdelovanja polja in spravljanja pridelkov.

Občine, družbe, podružnice kmetijske družbe, pobrigajte se pravočasno v tej zadevi, da ne bo prepozno. Vzemite, si v izglede g. okrajnega načelnika ptujskega, ki se je za ponudbo koj hitro z vnezo zanimal ter tisoče vjetnikov-delavcev zahteval.

Nakup za vzrejo pripravnih telet. V okrožju kmetijske podružnice Zalec kmetuje več posestnikov, ki bi kupili za vzrejo sposobna teleta (muropoljske pasme), da povečajo oziroma dopolnijo svoje črede. Želi se, da se ne pošljejo posamezne ponudbe, ampak ponudbe celega vagona z 10 do 15 komadi kmetijski podružnici v Zalcu.

Razne reči.

Od ces. kr. namestništva se naznanja, da so v točki 7 ministrske odredbe, drž. zak. štev. 75 ex 1915 navedene bilježne knjige o porabi žita in zmljetih produktov, katere so v uradnih formularjih dotičnim obrtnikom kakor trgovcem, pekomo, mlinarjem in enakim zaukazane proste koleka.

Prodajalcem in prekupcem živil, posebno onim, ki imajo na prodaj poljedelske pridelke, naj bo povedano, da nikakor ni pripuščeno in tudi ne dostojno cen pretiravati. Tako so se n. pr. v zadnjih dneh terjale za krompir takšne cene, ki niso v razmerju z nobenim občinim podražanjem živil. Bodite poslušni, sicer bodo posegle oblasti vmes!

Kupite raje zrnato koruzo kakor koruzno moko ter si jo zmlajte na domačem ali pa merčnem mlinu, in videli boste, da ravnate na ta način le „v lastno korist“!

O izkaznicah za kruh. Ces. kr. namestništvo je razglasilo, da smejo prodajalci kruha kupcem le toliko množino tega živila oddati, kolikor je na dotičnem odrezku ali odrezkih imenovano.

Cesarska botra. Ces. kr. stotniku Karl Reuss-u od 87. pešpolka sta se na dan mobilizacije v Celju narodila dvojčka. Enemu teh dvojčkov, ki je dobil ime Werner Karl Franc Jožef prevzel je botrinjstvo „iz posebne milosti in priznanja pred sovraž-

nikom ranjenega očeta“ naš presvitli cesar Franc Jožef I., botrinjstvo drugoga fantiča z imenom Kurt Wolfgang Guido Wilhelm pa nemški cesar Wilhelm II.

V krapinskih toplicah je zdravilišni dom v oskrbo prevzela zakonska dvojica gospod in gospa Waltl, ki sta na prav dobrem glasu, da znata iz kleti in kuhinje svojim gostom po zmernih cenah izvrstno postreči, vsled česar ju občinstvu najtopeje priporočamo.

Odhod na bojišče. V sredo zvečer odpeljal se je na vzhodno bojišče večji oddelek naših vrlih sapérjev. Na kolodvor jih je spremljala mestna deška godba, več gg. oficirjev, mnogo tovarišev in občinstva. Glinjivo je bilo videti, ko je pri slovesu odhajajočim dosedanji njihov poveljnik, g. stotnik Mosler vsakemu podnemu vojaku roko podal z voščilom: „Na skrajšno svidenje!“

Umrla je 15. t. m. Marija Ploj, posestnica v Verjanah pri sv. Trojici v Slov. goricah. Rajnika je bila vzorna gospodinja, radodarna proti revežem in prijazna s vsakomur, ki je imel ž njo občevati. Bodi ji zemljica lahka!

Pogrešal se je dalje časa g. učitelj Ernst Lassbacher od sv. Trojice v Slov. goricah. Sedaj pa je dobila njegova mati pismo iz Kiewa na Ruskem, ki se glasi: „Ljuba mati! Sedaj sem na rajši v Rusijo. Dobro mi gre, tudi čez svoje zdravje ne smem tožiti. Bodite brez skrbi! Ernst.“ Bil je kadet v brambovskem polku št. 26.

Požar. Dne 18. t. m. začelo je goret gošpodarsko poslopje posestnika p. d. Dorna v Hohenthurmu na Koroškem. Ogenj se je naglo razširil in v dveh urah že je uničil požar sedem poslopij posestnikov p. d. Dorn, Lamprecht in Stupnik in le hitri pomoči dohitelih požarnih bramb iz Thörl-Maglorn, Dreulach, Nötsch, Feistritz, Achonitz in Tarvis je pripisovati, da se požar ni še dalje razširil. Vrlo je pomagalo gasiti tudi moštvo, ki straži mejo. Škode je okoli 30.000 kron. Sumi se, da je zažgal nek sedemletni slaboumni dečko.

Vojska notranje zrela, da se konča. Curih, 19. aprila. Poročevalec lista „Berner Bund“ piše o vojnem položaju: Ruska poročila o karpatskih bojih so postala redkobesedna in se spozna iz njih, da se je dosegla mitva točka. Kakor se stvari sedaj razvijajo, bodo bližnje odločitve najmerodajnejše cele vojske, čeprav je notranje vojska že danes zrela, da se konča.

Novi Hindenburgov načrt. „Nowoje Wremja“ pišejo o novem Hindenburgovem načrtu, da namerava celi ruski armadi pripraviti enako usodo kot 10. ruski armadi: obkoliti in uničiti. List poudarja težke kavalerijske boje med Sarvalkijem in Kalvarijo, v katerih je bil tudi carjev brat, veliki knez Mihael, smrtonovarno ranjen.

Rusi v Spodnjem Drauburgu. K posestniku Pongracu Kobolt prišla sta pred kratkim nekega večera dva uniformirana moža ter prosila za večerjo in prenočišče. Kobolt ju je takoj spoznal za Rusa. Dal jima je prinesiti jedil, medtem pa natihoma poslal obvestilo žandarjem, ki so iz Knittelfelda ubegla Rusa zopet vzeli pod „avstrijsko varstvo“. Možakarja sta prišla čez visoke planine ter jo mislila popibati čez mejo v nevtralno Italijo, kar se pa njima ni posrečilo.

Lastnega brata ustrelil je dne 10. aprila t. l. v Loki 18-letni mizarski učenec Matija Pokrivač, ki se uči pri mizarskem mojstru Jožefu Pučko v Spodnji Polskavi. Omenjenega dne je prišel domu na obisk. V lopi domače hiše vzame v roke tamkaj na steni visečo dvocevno puško ter v šali nameri na šest korakov od njega stoječega brata, triinpolletnega Štefana, ki se je težkoranjen takoj zgrudil. Otroka so sicer naglo prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer pa je vsled izkrvavljenja v kratkem umrl. Oče in nesrečni strelec zagovarjati se bodeta imela pred sodiščem.

Brat deželnega poslanca Henrika Wastian-a, Franc Wastian storil je v Karpatih junaško smrt. V civilu bil je rajnik časnika, od začetka vojske pa je služil kot rezervni poročnik pri 27. pešpolku.

Osem odlikovancev z veliko srebrno svetinjo v koroškem pešpolku štev. 7. Veliko srebrno svetinjo za hrabrost prejeli so nedavno sledeči Khevenhüller-ji: Nadomestni rezervnik Jožef Schiestl (ljudski učitelj), prostak (frajtar) Felix Mühlfellner, prostak

Franc Woschitz, infanterist (titularni frajtar) Gregor Branlitsch, rezervni kadet Alojzij Mayer, prostak (tit. korporal) Alojzij Unterainer, enoletni prostovoljec (mediciner) Bohuslav Tichy in korporal (tit. četovodja) Klemens Schilcher. Za izvanredno hrabro in požrtvovalno skrb za svojega g. poročnika, ki je bil pri nekem naskoku težko ranjen, dobil je srebrno svetinjo II. razreda častniški sluga Florjan Galle. Vsi zgoraj imenovani so izvršili na bojišču takšne čine junaštva, da se jim mora vsakdo žuditi in nad njihovo drznostjo smrteti.

Konec vojne meseca oktobra? Neka belgijska oseba, ki je v tesni zvezi z belgijsko in angleško vlado, je izjavila poročevalcu lista „Journal de Geneve“ v Rimu, da so na Francoskem in Angleškem prepričani, da bo konec vojne meseca oktobra. Vojujoče države nimajo poguma, da bi nabremenile četam in prebivalstvu še novo zimsko vojno. Sklene se mir tudi tedaj, če bi mir ne ustregel željam Belgijcev, ki so računali, da jim plača Nemčija veliko vojno odškodnino. Odrvisno bo od ofenzive zaveznikov, ali bo mogoče zahtevati tako odškodnino ali ne. Belgije je nadaljeval, da se boji, da bosta Francija in Anglija, da se vojna ne podaljša, zadovoljni z relativnim uspehom. Zadovoljni bodo morda, če poženo Neme iz Francije in Belgije. Z belgijskega stališča bi bilo želiti več uspeha.

Listič uredništva.

Dopisniku od sv. Trojice v Slov. gor.: Kar ste pisali od III. r., se ne more ponatisiti.

Dopisniku v Polji: Kaj takega pač nikakor ne moremo priobčiti. — Tolazite se kmalu pridete na vrsto tudi Vi!

Vsem p. n. čitateljem: Zaradi pomanjkanja prostora, o čarodejni šibici v prihodnji številki.

Razekusovanje vojaškega perila. Mnogo naših vojakov pošilja sedaj svojo perilo domu, da se ondi spere. Mogoče je, da se v takih slučajih prenese mrtev ali pa taka nalezljiva bolezen. V nevarnosti so v tem oziru posebno perila. Temu se lahko opomore, ako se perilo razkuži. Najhitreje in najgotovjeje učinkuje v tem oziru, ako se perilo 24 ur pred pranjem namoči v vročo, ki vsebuje 3% raztopljenega sivega ali svetlega lisosfora. Perilo vsled tega ravnanja niškar ne trpi. Zagotovilo, da bo bil lastnik okuženega perila nekada bolan ali tudi še sedaj bolan, ne vsebuje nikake obrambe, kakor to nas uči vsakdanja izkušnja.

Brezusni so nekateri, ki imajo revmatične in neuragične bolečine, pehanje, trganje itd. ogranjejo se pri svoji družini življenje. Svetujemo jim, da si namazejo boleča mesta s fluid-jevim zdravilsko priporočeno in bolečine odstranjuječem fluidom iz rastlinskih esenc s znakom „Elsa-Fluid“, in bolečine bodo takoj izgubile. 12 steklenic pošlje franko za 6 kron lekarar E. V. Felner v Stubici, Elsa-trg št. 241 (Hrvatsko). Obenem tudi naj bi bile pri hiši „Elsa-Pillen“, 6 skatljivi franko za 4 K 40 vinarjev.

Redka priložnost!

Da se vsakdo o zmognosti naše izvozne trdke prepriča, pošiljamo dokler zaloga še, garnituro, obstoječo iz ene pramašvarske fantazi-ure (navadna cena 10 K) s finim rubin-anker-pogonom v najfinjši izdelanju, natančno ideoča; 1 amerik. double verzično, 1 amerik. double-prstan, 1 lepo kratavno iglo in 1 par modernih manšetnih gumbov, vse skupaj za le 7 K proti povzetju. Poština 70 vin. Za dober tok ure se na tri leta garantira. Ta garnitura je sposobna tudi za birmsko darilo. Trdka se toplo priporoča. 201

Exporthaus „Perfekt“, Wien VII, Neustiftg. 137/65.

Učenka za trgovino

z mešanim blagom (špecerija) se vzame na tri leta v uk; biti mora iz poštene hiše, dovršeno imeti vsaj ljudsko šolo, najmanje biti stara 15 let ter zmorna nemškega in slovenskega jezika in zanesljivega računanja. Po dveh mescih dobiva že nekaj plačila in potem vsako leto več. Več se izve pri: **Michael Altheibler**, trgovec v Celju. 206

Kolarski pomočnik

se pod dobrimi pogoji takoj sprejme pri g. Francu Merz, kolarski mojster Breg pri Ptuju. 203

Dva travnika

ležeča na Gornjem in Spodnjem Bregu pri Ptuju, se dasta v najem. Vpraša naj se v upravnistvu „Štajerca.“ 195

SUHE GOBE

(Herrenpilze)

kupujemo. Cenjene ponudbe z navedenjem cene za 1 kg in z vzorcem brez vrednosti na naslov: Vydrova tovarna živil, Praga VIII. na Češkem. 202

Mlad in podjeten mož

išče na kmethih v gospodinjstvu dobro izučeno družico, ki bi imela veselje do minarstva in nekaj tisoč kron premoženja (dote). Diskrecija zagotovljena. Blagohotni dopis na: Upravnistvo „Štajerca.“

Komij in trgov. učenec

(Komis u. Handlungslehrling) slovenščine in nemščine zmogni, se sprejmeta takoj pri firmi Alois Kometter, trgovina z mešanim in manfakt. blagom v Borovljah (Ferlach) na Koroškem. 141

Posestvo,

ležeče 30 minut od Ptuja, se po nizki ceni proda. Natančneja pisarna pojasnila da lastnica: **M. Drobnič**, Spodnji breg št. 34, pošta Ptuj. 186

Židano štikana bluzo samo K 1'95.

Čudež industrije za štikanje.

Velefini modni štof za bogato židano štikarjijo.

Kompletno za eno bluzo samo K 1'95.

Krasno lepo! Zadnja novost!

Par sto tucatov teh krasno lepih, bogato z žido štikanih štofastih bluz v nežnih lepih barvah, kakor belo, creme, rosa, svilloplavo, srednje-plavo, modno-lila, rdeče, zeleno, drap, temno-plavo, sivo, rumena, fraise, rujavo, črno, sploh v vsaki eksistujoči barvi, prevzeli smo od neke razpuščene švicarske štikarijske tvornice in zamoremo te krasne bluze po en-gros-prodaji velikih množin za to smešno ceno razprodati. — Te bluze so trikratno svoto vredne. — Pri najmanjšem nakupu 3 kosov tudi v različnih barvah po želji per kos K 1'95. Pri nakupu 6 kosov starejo vsi skupaj le K 11.— in se poleg tega fini jabot iz čipk ali pa fini „Spitzenkragen“ zastojni priloži. Edina razprodaja po povzetju.

M. Swoboda, Dunaj, III/2, Hiefigasse 13—114.

Priporočljiva domača sredstva.

Kitajski železni Malaga, kapljice za okrepanje krvi proti slabosti in bledičnosti (Bleichsucht) itd.; steklenica 2 K. — Tekočina za prsa in pijuče, stekl. 1 20 K proti kašlju, težki sapi itd. — Čaj in pilule za čiščenje krvi à 80 vin. — Čaj proti gihtu à 80 vin. — Balzam za giht, ude in žive stekl. 1 K; izvrstno mazilo, ki odstrani bolečine. — Bleiburški žvinski prašek à 1'20 K. Prašek proti odvajanju krvi v živalski vodi à K 1'60 — Izvirni strup za podgane, miši, ščurke à K 1.—. Razpošiljatev **L. Herbst**, apoteka Bleiburg na Korčškem. 49

Zlata verižica na obroke!

60 gramov teška K 140.— na mesec K 4.—. Prvorazredna srebrna ura, 3 srebrni pokrovi K 14.—. Se pošilja povsod. Kdor hoče poceni urediti in verižico kapiti, naj piše takoj 24

R. Lechner, Goldwarenhaus, Lundenburg 661.

KOSE!

KOSE!

Kdor hoče imeti

167

KOSO

s katero se ni treba mučiti ter se z enkratnim klepanjem kosi z lahkoto vsake vrste travo celi dan, naj se obrne na trdko

J. KRAŠOVIC V ŽALCU,

katera je prevzela že lansko leto edino zastopstvo svetovno znanih kos znamka „Poljedeleko orodje“ in jih tudi več tisoč razpečala. Pri naročilu 10 kom. se doda 1 kom brezplačno.

Za dobro kakovost kos se jamči. Cenik na zahtevo brezplačno!

KOSE!

KOSE!

Zahtevajte

v vseh trgovinah in trafikah

Štajerčeve užigalice

(„Štajerc“-Schweden.)

Mestna posredovalnica

(Wohnung- und Dienstvermittlung)

22

108

službe, učence, stanovanja in posestva v Ptuj

izvršuje

vse vrste posredovanja najhitreje.

Vprašanja in pojasnila v mestni stražnici (rotovž).

Živci, ki tirajo človeka v obupnost.

Večina bolezní, katerih vzrok si ljudje ne znajo tolmačiti, je posledica slabih živcev, mnogoštevilne bolečine pojavijo se nenadoma in ne ve se odkod, enozlo sledi drugemu, tako, da zamore človek v enem leu 365 krat zboleti. Živčni sistem je obrabljen (izčrpan) in zategadel pride do vseh mogočih prikazni, trepetajočim udom, bolečinam v mišicah, brezčutnosti, bojazljivosti, teškočam v prebavljanju, utrujenosti in še k mnogim drugim bolestim, ki so znaki oslabeledih živcev. Ne prezirajte teh svarilnih znamenj, ker

bolezní na živcih izjedajo mozeg življenja!

Nezdravljena slabost živcev postane vedno hujša in dovede do končnega propada.

204

Kaj pomaga proti temu?

Kakor pospešujejo tek (Appetit) sol in dišave, tako učinkujejo »Kola-Tabletten« izpodbudno in oživljajoče na živce.

»Kola« uredi prehranitev, izpodbuja želodec ter pospešuje prebavljanje in po vsej pravici zasluži ime

„uničevalec bolezní“,

ker okrepuje in telesu omogočuje, bolezní lažje premagati. »Kola« nam da moč in življenje ter omladi telo. Jemljite nekaj časa »Kola«, in videli boste, kako da Vam prija. Tako popolnoma sem prepričan, da »Kola« Vam mora pomagati, ter Vam

popolnoma brezplačno pošljem poskus.

Jamčim Vam, da pristne »Kola-Tabletten« ne vsebujejo nikakih škodljivih tvarin in da toraj ne morejo škodovati. Profesor dr. Monnet, profesor Manossen, dr. Dawidoff in še mnogi slavni zdravniki so z učinki pristnih »Kola-Tabletten« jako zadovoljni. Čisto zastoj pridnem poskusni pošiljati tudi podučljivo in zanimivo knjigo, ki bo Vas o vsem znanja vrednem poučila. Zahtevajte še danes poskus zastoj ter pišite takoj dopisnično pod naslovom:

Heilige HeiB-Apotheke, Budapest VI., Abt. 420.

Zagotovljen uspeh, drugate denar nazaj. Zdravniško spritevalo o izbornem učinku!

Polna krasna prsa
dobite pri rabi 182
med. dr. A. Rix kreme za prsa.

Oblastveno preiskana in gar. neškodljiva za vsako starost, **hitri sigurni uspeh.** Se rabi zunanje. Poizkusna doza K 3.—, vel. doza, zadostuje za uspeh, K 8.—.

Kosmetisches Dr. A. Rix Laboratorium Dunaj IX., Berggasse 17/R.

Razpošiljatev strogo diskretna.

Zaloga v Mariboru: lekarna pri „angelju varuhu“, lekarna „Marija pomagaj“ in parfumerija Wolfram; v Ljubljani lekarna pri „zlatem jelenju“, v drožeriji A. Kauč, in „Adria-Drogerie.“

Krapinske

-toplice (na Hrvaškem)

ozdravijo **protin, revmatizem in skrnino.**

Otvorjene od 20. aprila naprej.

184

Wasserdichte Wagenplachen
Vododržne vozne plahte

K 20— 3 m K 25— 3 1/2 K 30— 4 m dolge

Wasserdichte Pferddecken — Vododržne konojske odeje
rujave 1'90 m dolge po 10, 12, 15 kron, priporočata

Slawitsch in Heller v Ptuj
trgovina z blagom.

248

Štajersko deteljno seme

od rdeče detelje, debelozrnato, zajamčeno grinte-prosto, se pošilja v vsaki množini, od 5 kilogramov naprej poštne prosto na vsako pošto proti povzetju kg za K 2'20 od tvrdke brata Reiter v Slovenjemgradu.

167

Vinogradniki!

Priskrbite si pravočasno vspešno sredstvo zoper Peronospero! Bakrena galica (Kupfervitriol) se vsled vojske tudi za visoko plačilo skoraj ne more dobiti.

Kot popolno in najboljše preizkušeno namdestilo priporočati se zamore le

155

Perocid.

Perocid pošilja po najnižji ceni tvrdka:

D. Rakusch v Celju.

Učenec in pomožni delavec

(Lehrling und Hilfsarbeiter)

sprejmeta se takoj pri A. Foith, mizarski mojster v Ptuj.

197

Proti nalezljivosti

moramo se tembolj varovati, ker se sedaj nalezljive bolezni, kakor škerlatica, špički, osepnice, kolera, legar v večji meri pojavljajo. Zato

se naj rabi

povsodi, kjer se take bolezni pokažejo, dobro razokuževalno sredstvo, ki bi naj bilo v vsaki hiši na razpolago. Po preizkusih je v sedanjosti najboljšje razokuževalno sredstvo v zavodu prof. Löfflerja, Vertun-a, Pertik-a, Vas-a i. t. d. brez dvoma

LYSOFORM

ki je brez duha, brez strupa in po črni ter se dobi v vsaki lekarni in drožeriji v izvirnih steklenicah (zeleno steklo) za 90 vinarjev. Uspeh lysoforma je zanesljiv in gotov in se zato od vsakega zdravnika rabi za razokuževanje v bolniški postelji, za umivanje ran, oteklin, za antiseptične obveze in za irigacijo.

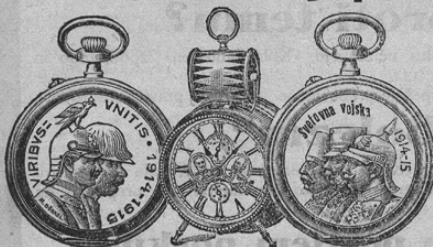
Lysoform-milo

je fino, nalabno milo za toaleta, ki vsebuje 1 odstotek lysoforma ter antiseptično učinkuje. To milo se lahko rabi tudi pri najboljšeji k. z. kakor tudi za otroke in dojenčke. Ono naredi kožo mehko in prožno ter nareja jako aromatičen duh. Zastuje le en poskus in Vi bodele vedno rabili le to izvrstno milo, ki je le navidezno drago, v porabi pa je jako ekonomično, ker en kos za dolgo časa zastuje. Komad stane 1 krono 20 vinarjev.

„Pfefferminz-Lysoform“

je dobro učinkujoča, antiseptična ustna voda, ki slab duh iz ust takoj in gotovo prežene, zobe obeli in ohrani. Rabi se lahko tudi pri nahodu v grlu pri kašlju, pri kataru, za grgranje po zdravniških predpisih. Na čašo vode zastuje samo par kapljic. Izvirna steklenica stane samo 1 krono in 60 vinarjev ter se dobi v vsaki lekarni in drožeriji. Zanimivo knjigo z naslovom: „Zdravje in razokuževanje“ (Gesundheit und Desinfektion) pošlje na zahtevo zastonj in poštne prosto: Chemiker Hubmann, Referent der Lysoformwerke, Wien XX, Petraschgasse 4-40

Vojna ura 1914.

Z dvojnimi reliefom: Njeg. Vel. cesar Franc Jožef I. in Viljem II. Z združenimi močmi ali pa Viribus unitis 1814 z novim reliefom treh cesarjev, Viribus unitis ali pa svetovna vojna 1914-15 ali pa z oficijelnim črno-rumenim ali pa z železnim križcem; jeklo ali nikel 5 K, z usnjatim napetnikom K 6—, posebno ploščata K 8—, z radium številščem K 10—, s žepno budilnico K 15—, cena niklasta ura K 8—, vojna verižica K 1—, vojna budilnica „top“ („Karone“ K 5—, vojna budilnica „bobnar“, ki bobna generalmarš K 6—, 3 leta garancije. — Pošlje po povzetju prva trdka vojnih ur

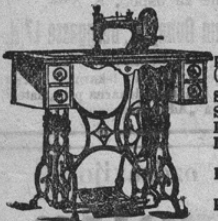
Max Böhnel, Dunaj IV., Margaretenstrasse 27/51.

Originalni fabrični cenik zastonj. 143

Novost! Srebrna zapetna ura z dvojnatinim krovom K 20—.

Brata Slawitsch v Ptuj

Florianplatz in Ungerergasse

prilagodena izvrstne šivalne stroje (Nähmaschinen) po sledeči ceni:
Singer A ročna masina K 50—
Singer A K 60— 70—
Dürkopp-Singer K 70— 90—
Dürkopp-Ringschiff za šivilje K 130—
Dürkopp-Zentralbobbin za šivilje K 140—
Dürkopp-Ringschiff za krojače K 160—

Dürkopp-Zentralbobbin mit versenkbarem Oberteil, Luxusausstattung K 160—180—
Dürkopp-Zylinder-Elastik za čevljarje K 160—180—
Minerva A K 120—
Minerva C za krojače in čevljarje K 160—
Howe C za krojače in čevljarje K 90—
Deli (Bestandteile) za vsakovrstne stroje. — Najine cene so nižje kakor povsod in se po pogodbi plačuje tudi lahko na obroke (rate). Prosimo, da se naj vsak zaupno do nas obrne, ker solidnost je le tistim znana, kateri imajo mašine od nas. Cenik brezplačno.

5 vinarjev

stane dopisnica, s katero zamorele zahtevati moj glavni cenik z 4000 podobami, ki vsebuje bogato izbiro potrebnih rabnih in darilnih predmetov ter se pošilja vsakomur zastonj in franko, 39

Prva fabrika ur HANNS KONRAD

c. in kr. dvorni liferant, BRÜX št. 730 (Češko).

Prave nikel-žepne-ure K 4-20, 5—, v srebru K 8-40, 9-50, niklasta budilnica K 2-90, ura-kuka vica K 7-85, ura na pendelj K 9—, Razpošiljatev po povzetju, izmenjava dovoljena ali denar nazaj.

Kava

50% cenejša!

Amerikanaka štedilna kava, velearomatična, izdatna in štedilna. 5 kg poskusna vreča K 10— franko po povzetju. 1/2 klgr. veleprima najfinejši čaj K 2— oddaja A. Sapira, 490, eksport kave in čaja Galanta. 756

Hranilnica (šparkasa) mestne občine Celje.

Razglas.

Hranilnica mestne občine Celje naznanja, da se pri njej kakor doslej tudi znanprej obrestujejo hranilne vloge s

4¹/₂ 0/0

Z novimi kakor tudi s dostavnimi vlogami zamore lastnik vložne knjižice vselej in v vsaki višini vloge prostovoljno razpolagati.

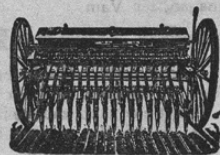
Knjižice lastnih hranilnih vlog kakor tudi vojnega posojila se sprejemajo v brezplačno shranitev.

Zunanjim vložiteljem nudijo se brezplačno na razpolago poštni-položni listi.

V spomin 50-letnega obstanka te hranilnice

izdajale se bodo v tekočem letu posebno lepo opremljene vložne knjižice, ki imajo izvanredno sposobljenost za darila.

125

Poljsko orodje,

sejalniki (Säemaschinen), plugi, valjarji, brane, kultivatorji,

stroji za žetev,

stroji za žetev žita, za košnja trave, za vezanje snopja, za grabljenje in obračanje sena,

mlatilni stroji z navadnim in dvojuatim čistilom, bencin-motorji,

bencin-lokomobili

se izdelujejo in pošiljajo v najboljši izvršitvi od tvrdke:

PH. MAYFAIRTH & Co. DUNAJ II.,

Taborstrasse šte. 71.

Tovarna poljedelskih in obrtnijskih strojev.

Katalog šte. 538 se dopošlje zastonj in poštne prosto. 184

Mestna hranilnica v Ptuj

sprejema

do preklica vsako nedeljo in vsak praznik od 9. do 11. ure dopoldne vloge.

Ravnateljstvo.